

Kvinnedagen: Er vi klare for å gi fra oss noe av ansvaret?

Om kvinner går drastisk ned i sine «pårørendestillinger», hva vil da skje? Klarer vi det, hvem tar over og er vi klare for å gi fra oss noe av ansvaret?

Til alle kvinner. I dag er en viktig kampdag! Blant oss er det mange som står i en pårørendesituasjon og som gjør en omfattende og uvurderlig innsats.

Å være pårørende er ingen sykdom, men man kan, om situasjonen er krevende og langvarig, bli syk av den.

Stor likestillingsutfordring

De aller fleste pårørende ønsker å arbeide, fordi det gir mestring, livskvalitet og økonomisk trygghet. Men undersøkelser viser at nettopp mange kvinner går ned i stilling eller faller ut av det ordinære arbeidslivet når de står i en utfordrende pårørenderolle. I et intervju i Stavanger Aftenblad 8. september

2017 uttalte Bent Høie: «Kvinner har både den største omsorgsbyrden og den største sykdomsbyrden.»

“ Undersøkelser viser at nettopp mange kvinner går ned i stilling eller faller ut av det ordinære arbeidslivet når de står i en utfordrende pårørenderolle.

Undersøkelser av eldreomsorgen, foretatt av sosiolog Heidi Gautun ved Oslo Met i 2016, viser en klar forskjell i belastning på pårørende. Ikke uventet er det først og fremst døtrene som har omsorgsrollen for sine foreldre. På Pårørendesenteret er vårt inntrykk at situasjonen er den samme nå i 2021. Når vi vet at det i årene fremover vil være en sterk økning i antall eldre, vil dette kunne bli en stor folkehelse- og likestillingsutfordring.

Line Jenhaug har nylig tatt en doktorgrad der hun ser på samarbeidet med pårørende i omsorgstjenesten. Hun stiller seg kritisk til deler av pårørendestrategien som regjeringen nylig la fram. Om ikke kommunene har økonomi til å ansette mange flere i omsorgstjenesten vil det i praksis bety at pårørende må yte mer i årene som kommer.

“ Mange kvinner går ned i stilling eller blir sykemeldt når omsorgsbyrden blir for stor, mens menn er klare på at det er begrenset hva de kan gjøre – de har tross alt en jobb.

Det forventes mer av kvinnelige pårørende

En studie utført av Janne Paulsen Breimos viser at helsepersonell forventer mer av kvinnelige enn mannlige pårørende, samtidig som kvinnene forventer mer av seg selv. Mange kvinner går ned i stilling, eller blir sykemeldt, når omsorgsbyrden blir for stor, mens menn er klare på at det er begrenset hva de kan gjøre – de har tross alt en jobb.

Videre viser studien at menn får skryt for omsorgen de gir, mens kvinner får

omtaler som «hun trenger en del hjelp».

NOVA-undersøkelsen fra 2014 dokumenterer at eldre pleietrengende med døtre får 25 prosent mindre hjelp enn om de har en sønn som nærmeste pårørende.

Når vi tenker at det er flest kvinner som jobber i helsesektoren, er disse funnene et paradoks.

Gi litt mer slipp

Muligens må vi kvinner gå i oss selv og tenke gjennom hvilket kvinnesyn vi har, hvordan vi omtaler andre kvinner og hvilke forventninger vi har til våre medsøstre. For tildeling av ytelser og disse uttalelsene komme sikkert stort sett fra kvinner?

Kanskje det er på tide å «sitte mer på hendene» og støtte hverandre i å gi litt mer slipp. Både med tanke på å stimulere andre til å ta mer ansvar, men også for å synliggjøre alt arbeidet kvinner yter som pårørende.

Et annet perspektiv er: Når vi tar ansvar *for*, tar vi også ansvar *fra*.

“ Kanskje det er på tide å «sitte mer på hendene» og støtte hverandre i å gi litt mer slipp. Både med tanke på å stimulere andre til å ta mer ansvar, men også for å synliggjøre alt arbeidet kvinner yter som pårørende.

Om vi går drastisk ned i våre pårørendestillinger, hva vil da skje? Klarer vi det, hvem tar over, og er vi klare for å gi fra oss noe av ansvaret?

Tekst:

Anne Torill Brimsø

Sykepleier, pedagog og veileder

